СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 53. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 7-го березня 1938. No. 53. Jersey City, N. J., Monday, March 7, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПЯТЬ-ЛІТНЯ РІЧНИЦЯ УРЯДУВАННЯ РУЗВЕЛТА

ВАШИНГТОН. — Минулої суботи минуло пять лів від заприсяження Рузвелта на уряд президента. З цеї нагоди Рузвелт пішов до тої церкви, в якій пять літ тому молився, щоби Бог дав йому сили і розуму як слід виконати свої обовязки. Того дня він мав також пресову конференцію. Перед журналістами він заявив, що „старий державний корабель далі йде тим самим шляхом". Переглядаючи свою пять-літню працю, він навів уступ з одної своєї промови, який, говорив він, відноситься далі до його роботи. Цей уступ звучить: „Пробувати збільшити забезпеку і щастя більшого числа людей у всіх занятях життя й у всіх частинах краю; дати їм більший розділ не тільки майна в тісному розумінні, але також у ширшому; дати їм місця, на які вони моглиб у часі літа удаватися на спочинок; дати їм забезпеку, що на старі роки вони не будуть умирати з голоду; дати чесному бизнесові нагоду розвиватись і мати чесний заробіток, а також дати кожному громадининові спосібність чесного заробітку".

СТРАШНА ПОВІНЬ ДАЛІ НИЩИТЬ КАЛІФОРНІЮ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС. — Страшна повінь, якої не знає історія Каліфорнії, далі нищить околиці біля Лос Анджелес. Долини між горами залиті водою й уявляють собою величезні ріки. По дорозі вони змітають усе, що попаде. Два села зникли з лиця землі. Біля півтори сотки людей утратили життя. Десятки тисяч утратили притулок. Лос Анджелес цілком ізольований від решти світу. Поїзди й авта тамтуди не доходять, бо понищені майже всі мости. В деяких місцях сполокані також цілі залізничі шляхи. Та ступнево вода вже опадає. Дощ уже перестав іти і засвітило сонце. Та шкоди вже заподіяно на грубі міліони.

ВИБУХ У НЮЙОРСЬКОМУ БРОВАРІ.

НЮ ЙОРК. — У броварі Гортона на 128-мій улиці в Ню Йорку наступив вибух, який вивалив одну стіну у великому будинку бровару. Цегла з тої стіни привалила малий „перекусковий віз" (лонч ваґон) і вбила трьох людей і 17 ранила. Цегла розвалила теж один вантажний самохід і кілька авт, що стояли надворі.

ТЕРТЯ МІЖ АМЕРИКОЮ Й АНҐЛІЄЮ ЗА ОСТРОВИ.

ВАШИНГТОН. — Американський уряд приготовляється офіційно признати два маленькі острови на Тихому океані власністю Злучених Держав Америки. За ті острови йде вже віддавна спір між Анґлією й Америкою, а то тому, що вони мають на Тихому океані велике стратеґічне значіння. Анґлія каже, що це її громадяни скорше відкрили ті острови, а Америка твердить, що американські рибаки відкрили ті острови вже сто літ тому. Анґлія не конче погоджувалася з думкою Америки, та, не звертаючи уваги на це, американський уряд таки задумує ці острови влучити до Америки. Це правдоподібно викличе спротив Анґлії.

НІМЕЦЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ ЗАПЕРЕЧУЄ МОСКОВСЬКІ ЗАКИДИ.

ВАШИНГТОН. — Німецький журналіст Шефер, який тепер пробуває у Вашинґтоні як представник німецької ґазети „Таґеблят", заявив, що це неправда, начеб він у часі свого побуту в Москві в характері кореспондента переговорював з підсудним Черновом, як це твердить большевицький суд. Він не тільки ніколи не переговорював з Черновом, але Чернова ніколи в житті не зустрічав і про нього нічого не знає. Шефер додав, що, видно, Чернов і його товариші поставлені перед такий суд, що собою не уявляє справедливости, тільки є кпинами з неї.

ВІДЧИТ КЕРЕНСЬКОГО.

НЮ ЙОРК. — О. Керенський, колишній російський премієр міністрів, дав доклад у Тавн Гол, у Ню Йорку. В докладі сказав, що кожний справжній демократ повинен з однаковою енерґією боротися проти всіх диктатур, фашистівської, націстичної і комуністичної, бо всі вони з однаковою силою ненавидять свободу.

СЛУШНЕ ДОМАГАННЯ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт заявив, що не бачить причин, чому закон мав би заслоняти тих людей, що заробляють поверх $15,000 річно, від виявлення їх заробітку. Коли вони чесно ці гроші заробляють, то не повинні цього боятися.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ПОВІНЬ У КАЛІФОРНІЇ.

Тисячі людей, що живуть у резиденційній частині міста Лос Анджелес, у Каліфорнії, були загрожені в своїх мешканнях, коли від уливних дощів вилили ріки південної Каліфорнії. На образку показано, як рятункові відділи прибережної сторожі, вирятувавши дітей зо школи на човни, переносять їх з човна до амбулянсу.

КАТАСТРОФА ВАНТАЖНОГО САМОХОДУ З ВІЙСЬКОВИМИ.

24-го м. м. у Парижі військовий вантажний самохід, що віз 11 вояків, впав з мосту на залізничий шлях. 5 вояків згинули, 5 тяжко ранених, а один вийшов з катастрофи ціло.

ПОДІЛИЛИ МІЖ СОБОЮ ЧУЖІ ГРОШІ.

В окружнім суді у Львові відбулася карна розправа проти В. Росовського, С. Бобера й В. Берези, що купили в торгівця овочів, Антона Мруфки, ріжні старі речі, навантажили їх на візок, а між ними й бочку, де Мруфка скрив був собі 2,100 зл. Ці гроші опісля поділили між собою. Хоч підчас розправи обвинувачені боронилися, що про скриті гроші не знали, їх усіх покарали карою вязниці по одному рокові.

ПОМЕРЛА, ЩОБ ЖИЛА ДИТИНА.

В Тресконте (Італія) відбувся величавий похорон 30-літньої Павлі Ольдляті, яка, попереджена лікарем, що може вдержати при житті дитину, яка мала прийти на світ, тільки коштом власного життя, рішила посвятити своє життя, щоб урятувати дитину. Померла походила з родини, що видала низку героїв.

БАРАБОЛЯ ОСНОВНИЙ РІД ПОЖИВИ В ПОЛЬЩІ.

Бараболі дальше є основним родом харчу сільського населення. Пересічно кожний мешканець Польщі зїдає 75.8 кг. бараболь річно.

КАТАСТРОФА БОМБОВОГО ЛІТАКА.

Чехословацький бомбовий тримоторовець розбився недалеко містечка Прибислав на лінії Праґа — Берно. Три летуни згинули в полумю. Між жертвами є чеський летун-комендант пятого полку летунів, Марсалек.

ХАСИД З ПРИПРАВЛЕНОЮ БОРОДОЮ ТА ЗО СКРИТИМИ ДВОМА РЕВОЛЬВЕРАМИ.

У Володимирі в домі Йоська Каца перебуває його свояк, славний рабін з Гори Кальварії, Альтер. Одної суботи до рабіна приїхала низка його прихильників. Між ними звернув на себе увагу один хасид. Про підозрілого повідомили поліцію. Підчас ревізії ствердили, що згаданий хасид має приправлену бороду та скриті два револьвери. Його арештували. Він заявив, що належить до банди, яка плянувала схопити рабіна, а опісля домагатись окупу за його звільнення.

ПЕРШИЙ ОПЕРАТОР СЛІПОЇ КИШКИ ПОМЕР.

У Гамбурґу помер проф. Кімель, 80-літній лікар, що перший оперував сліпу кишку й 1905-го р. предложив вислідн 1,000 операцій запалення сліпої кишки, по чім лікарський світ заапробував його методу.

ВКРАЛИ 80 РЕВОЛЬВЕРІВ.

У Катовицях вломилися вломники підкопом до магазину зброї Медлевского й забрали 80 револьверів, вартости 6,060 зл.

НАПАД ІНДІЯН.

Із Бразилії повідомляють, що на долішньому бігу ріки Токантін індіяни напали великою масою на місто Вілля Альокабака й ограбили його, забираючи головно харчі. Жертвою нападу стало теж кільканацять мешканців. Між іншим схопили жінку одного урядовця з дитиною і вбили в лісі. Причина нападу — недостача харчів, бо наслідком дощів і виливу рік звірина втікає в недоступні ліси та гори. Можливе, що й спровокували індіян глядачі кавчуку, яких багато вештається по токантінських і надамазонських лісах. Бразилійський уряд вислав за індіянами військову облаву.

ДО МАНІТОБСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВПИСАЛОСЯ 81 УКРАЇНЦІВ.

Зо звіту манітобського університету у Вінніпеґу виходить, що цього року вписалося там 2,799 студентів. З того на фармерських хлопців і дівчат припадає 535. Решта студентів, себто 2,264, припадає на місто.

По національности до манітобського університету вписалися 1,844 англьо-саксонці, 277 жидів, 96 німців, 94 французи, 81 українців. Решта припадає на ріжні народи, що замешкують Манітобу, як, скандинавці, поляки, москалі і т. д.

ЦІКАВІ ФАКТИ ПРО НІЯҐАРСЬКИЙ МІСТ.

Знищений могутніми кригами леду міст понижче водопаду Ніяґара був побудований перед 40 роками коштом двох міліонів долярів. Попередній міст теж був знищений кригою. Ці мости славляться тим, що новопібрані пари романсують на нім, оглядаючи царя водопадів. У літературі й фільмах міст цей знаний як „Гонімун Бридж" — міст медових днів.

Онтеріо і нюйорський стейт плянують побудувати два великі мости на місце зруйнованого — один із них буде залізничий. Одна компанія вже виробила плян мосту, що має коштувати сім міліонів долярів. Міст буде укінчений в 1940 році.

300,000 осіб відвідали знищений міст у першу неділю по випадку. Люди зїжджалися спеціяльними потягами, автобусами й автами.

Сотки осіб, жадні памяток, закрадаються ніччю на руїни мосту, щоб відкрутити шрубку чи ґвінт, бо це рештки зо славного мосту. Один юнак відкрутив з мосту мосяжну таблицю з гербом Канади й Злучених Держав і відповідними написами з нагоди посвячення мосту тому 40 літ. Ту таблицю він дав батькові в дарунку на уродини, а той заасекурував її на 10 тисяч долярів. Всі ті, що зближаються до мосту, наражують своє житя. Поліція вдержує гостру сторожу.

Онтерійська гидро-електрівня недалеко знищеного мосту тепер є завалена кригами леду. Якщоб не резерва електричної сили з Квебеку, то Торонто й багато інших міст були би без світла й електричної сили.

ПЕРША ПЛИВУЧА ЦЕРКВА.

В Буенос Айресі збудували і недавно вперше спустили на воду пароплав, який є властиво першою пливучою церквою. Називається він „Король Христос" і його врочисто посвятив архиепископ столиці Арґентини. Приніс він велику радість побожним віруючим у Патаґонії і на південно-арґентинських островах, де люди мешкають у рідких оселях на площі 30,00 кв. км. і не мали там ані одної церкви, де могли би відбувати Службу Божу. Тепер усі будуть сходитися в неділю на цьому пароплаві, де буде відбуватись богослуження.

Крім каплиці є ще на цьому пароплаві також школа, маленька лічниця й окремий метрикальний уряд.

ГРИНЬКИ У ВАРШАВСЬКОМУ СОЙМІ

ВАРШАВА. — Посол д-р Степан Баран вніс у польському соймі інтерпеляцію в справі переходу коло 400 православних української народности в громаді Гриньки, лановецької волости, кремянецького повіту, на Волині, на римо-католицизм та в справі акції в ціли відібрання православним у Гриньках їх дотеперішньої церкви з метою переміненння її на римо-католицький костел. Інтерпеляція, яка має 12 аркушевих сторінок машинового письма, порушує ще інші того роду „переходи", які відбувалися під натиском польських урядових чинників. На це інтерпеляція наводить повно фактів. І доказує, що цей перехід вимушувано на населенні, бо тим, що не переходили, грозили виселенням з села.

СКОНАВ УБИВНИК ПЕТЛЮРИ.

КЕЙПТАВН (Африка). — Подають, що тут помер Шльома Шварцбарт, що напав був підступно на вулиці Парижа Симона Петлюру, голову Української Народньої Республики, і вбив його револьверовими вистрілами.

ЯКЩО ЗДІЙСНИТЬСЯ, БУДЕ ПОСТУП.

ВАРШАВА. — Відбулася друга сесія Синодального Крайового Комітету Православної Церкви під особистим проводом митрополита Діонізія. Архимандрит Теофан реферував про унійну акцію і ворожі наступи на православну церкву та про те, що „серед національно наставлених українських груп має реформована українська церква найсильніші впливи". По дискусії вирішено здисциплінувати духовенство, навчати релігії виключно матерньою мовою, уникати змін у мові богослужень та домагатися, щоб соборчики духовенства відбувались без участи представників недуховенства. Досі у таких соборчиках брали участь представники польської влади. Ці постанови, якщоб вони здійснились, вказалиб, що в православній церкві починає будутись новий рух. Так пише про це львівське „Діло".

ЧЕХИ СПИНЮЮТЬ УКРАЇНСЬКИЙ РУХ.

ЛЬВІВ. — У поміщеній в „Ділі" (ч. 34) статті п. з. „Закарпаття і Словаччина" читаємо таке: „Чехи, яких на Закарпатті не було ніколи, і то буквально ні одної душі, занявши цю країну на весні 1919 р., осіли там масово як урядовці, купці та ремісники і супроти автохтонів є там нині упривілейованим у всьому елементом, що веде чехізацію усіми засобами в школі численними чеськими школами, в уряді і суді. зберігаючи москвофіїльство, а навіть московську мову у школі як мову навчання для місцевого українського населення і спираючись на москвофілах і мадяронах — найчастіше обі назви лучаться у тій самій особі, — спинюють стихійний рух українства, що невідклично взяв верх над москвофільством, що йому патронують на місці деякі впливові чеські партії з коаліційного табору".

„УКРАЇНЕЦЬ УБИВ!"

ЛЬВІВ. — У найновішому числі „Бюлетину Польсько-Українського" (ч. 7) пише (як подає „Діло") Йоахім Волошиновскі, відомий польський діяч з Наддніпрянщини, про це, „Як розвязати польсько-українське питання". Твердить, що поляки, замісць зрозуміти вагу української проблеми, керуються щодо українства ненавистю. Дає як приклад часописний кіоск (стояк) у Луцьку на Волині. Переходячи біля нього, завважив польський часопис, а в нім на першій стороні грубими буквами заголовок „Українець убив". Взявши часопис, дошукався, що це значить. Побачив дрібненьку замітку про те, що якийсь парубок поповнив убивство з заздрощів за наречену. Ось так, пише Волошиновскі, працюють деякі поляки! Ось так защіплюють в українцях ненависть до поляків!

ЯК ПРИЙМАТИ ГОСТЕЙ.

ЛЬВІВ. — На цю тему влаштував клюб „Нова Хата" господарський показ у салі Народнього Дому. Реферувала Наталка Гаврих. Говорила про накривання стола, вичисляла ріжні роди накриття, згадала про прикраси й порцеляну. Поділила гостину на снідання, обід і вечерю та подавала стравописи на кожну нагоду враз з канапками, салатками й овочевими напоями. Були столи, що були тим усім заставлені, кожний на окрему нагоду. Все те було зроблене українськими руками. І доставлене українськими фірмами. Порцеляну доставила фірма О. Ониська, обруси кооператива Українське Народне Мистецтво, а килими на декорацію степениці дала крамниця С. Галана. Крім тих столів бу віще виставлений зразковий буфет для домашніх гостин. На ньому пишалися страви, що їх уже обговорено, або які будуть новістю на куховарськім курсі „Нової Хати". Були також овочеві напої з цитрини та журавини і виноградний мощ із виннині Н. Кокуревич.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МОРАЛЬНЕ БАНКРОТСТВО

І знову почався в Москві один з тих советських процесів, котрі в широкому світі викликують враження страшної диковини. Щойно недавно запевняв московський диктатор, що процеси вже покінчились та що вже нікого не будуть тягнути під стіну, а тут новий процес, наче навмисно зроблений на те, щоб у світі викликати враження, що Росія це країна лячного життя.

У новій ґрупі обвинувачених засіли 21 осіб. Підносять проти них закиди, зо становища советського уряду такі поважні, що присуд смерти був би легкою карою. Проти декотрих з них підносять закиди, поважні навіть зо становища людей, чужих до советського уряду, як, наприклад, закид, що високі державні лікарі, покликані лікувати людей, цих людей убивали. Неменше замітним фактом у цім новім процесі є те, що на лаві обвинувачених, себто призначених до розстрілу, сидить теж бувший голова советської тайної поліції, котрий самий розстрілював большевицьких головачів, засуджених у першому процесі.

Повної правди про події, які довели до цього процесу, світ нині не знає. Тільки маленька горстка людей, звичайно аґенти большевицького уряду, признає як правду те, що про цей процес голосить світові московський диктатор. Поза цею жмінкою світ відкидає як свідому й виразну брехню все те, що про справу голосить большевицький уряд. Коли думаючий світ старається прийти до якогось розумного погляду на цю справу, то він бере під увагу заяви большевицького уряду лише як свідому брехню.

З голосів преси про московський процес видно, що світова публична опінія відкидає всю теорію московської диктатури. Світова опінія не вірить у закиди, що їх робить обвинуваченим Сталін. Що обвинувачені в чомусь проти Сталіна виступали, це можливе, але ніхто поза большевицькими аґентами не вірить, щоб хтонебудь з обвинувачених посувався з ненависти до Сталіна так далеко, як каже акт обвинувачення. Обвинувачення це акт особистої пімсти диктатора, пімсти, під кожним оглядом такої мерзеної, що її ідея могла зродитися в умі звироднілої людини.

Коли до такого висновку приходить світова опінія, відкидаючи теорію Сталіна про вину обвинувачених, то осуд морального стану большевизму не був би лагідніший, якби світова опінія мала приняти за правду всі факти, подані в акті обвинуваченя. Бо коли справді було би правдою, що головачі большевицького уряду, котрі своє життя наражували для добування влади для большевиків, нині всі повернулися проти большевицької диктатури й зненавиділи диктатора до того ступня, що не вагаються ні перед партійною ні перед державною зрадою, ба навіть перед убивством головачів лікарями, то й це теж свідчило би про повний моральний розклад большевицького уряду, і то знову без огляду на те, чи Сталін є такою потворою, за яку вони його мають, чи вони є такими потворами, за яких він їх представляє.

„УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ" У ВАРШАВСЬКОМУ СОЙМІ

День 15. лютого б. р. називає польська преса „Українським Днем", а це тому, що цілий той день велася в польськім соймі у Варшаві дискусія над українськими справами. Вона тягнулась і через ніч. Тому „Діло" пише слушно і про „Українську Ніч" у польському соймі. Безпосередньою притокою до цеї дискусії була **друга протиукраїнська промова польського посла Войцеховского.** Тут подаємо за „Ділом" дещо з цеї промови і дискусії.

Критикував митрополита Шептицького як політика.

Посол Войцеховскі твердив, що настане „нормалізація" тоді, як будуть висвітлені „в чесний та цілковитий спосіб" деякі важні речі, з котрих найважнішою є справа греко-католицької церкви. Він заявив, що митрополит Шептицький висказав підчас оваційної авдієнції слова дуже важного політичного змісту, коли перед представниками українськго громадянства висловлював радість з того приводу, що громи падуть у його бік, а не на українців, громадян польської держави. Далі посол Войцеховскі казав таке:

„Митрополит своєю останньою промовою створив іще один невідпертий доказ, що виступає в ролі політичного провідника українського громадянства і як такий підпадає під критику таксамо, як інші політики.

„В українській справі треба говорити правду і не політикувати. Стверджую, що зло у відносинах у Малопольсце Всходнєй випливає з політики „хитрости" більшости суспільних відламів тієї дільниці.

„Я є тієї думки, щоб не забувати про сьогоднішній день, але турбуватися за будучність і тому не можу погодитися з курсом політики митрополита Шептицького та його окруження у відношенні до ріжних греко-католицьких ґруп.

„Не маю наміру вирішувати старорусько-українського спору. Старорусини цікавлять мене тому, що це громадяни польської держави, і то громадяни льояльні".

Тут пос. Войцеховскі покликується на статтю старорусина Ґулли, сеніора Ставропігійського Інституту, який офіційно стверджує, що після всесвітньої війни греко-католицькі епископи далися втягнути в українофільський коловорот.

„Маю тут — говорив далі — листа одного, греко-католицького священика, який пише, що його переслідує греко-католицька консисторія. Цього листа покажу пану премієрові. Називща автора не маю совісти подати, бо не можна мені наразити його на пімсту. За паном Ґуллою стверджено, що 90-літньому Ясеницькому відмовили християнського похорону тільки тому, що свою велику каменицю у Львові записав руській студентській молоді".

У тому місці посол Целевич кликнув: **„Записав на російські цілі, а не на руські!"**

Та й узагалі на цілу промову пос. Войцеховского українські посли зо своїх місць дуже живо реаґували.

„Панове, не забувайте, що ви у Польщі!"

У тому моменті, коли пос. Войцеховскі покликався на статтю Ґулли, українські посли кричали: **„це москаль!"** А коли пос. Войцеховскі вдруге покликувався на Ґуллу, а українські посли йому переривали, з польських лавок падали оклики: **„Заспокійтеся, бо ми зачнемо говорити. Ми сидимо тихо. Панове, не забувайте, що ви в Польщі".**

На згадку референта про те, що багато священиків не могли втриматися на своїх первісних парохіях, українці кричали: **„Це передня сторожа Сталіна".**

На те пос. Войцеховскі відповів: „У вас більше тієї передньої сторожі Сталіна".

У дальшій своїй промові референт повторив те, що сказав уже попереднім разом, а саме, що до духовної семинарії приймали переважно колишніх старшин української армії, які ввели до української богослужби політичні гимни. Це було нераз причиною інцидентів у церкві.

„До нормалізації відносин — говорив референт — треба, щоби поляків у Малопольсце Всходнєй не українізувала греко-католицька церква. Це основна вимога поляків Всходнєй Малопольскі і в імя цього треба розтягнути державний нагляд над греко-католицькою церквою та перевести зміну приписів конкордату.

„Можливості льояльного співжиття заколочують такі виступи як „Діла", що волю польського громадянства представляє як крик вулиці".

„Не легковажте настроїв львівської вулиці!"

„Панове українці! — кликав пос. Войцеховскі.—Раджу вам не легковажити настроїв львівської вулиці! Її обличчя ви самі бачили минулої неділі при прощанні генерала Токаржевского".

Ці слова викликали живу реакцію українських послів, які кричали: **„Так нам погрожуєте, робіть погром!"**

Пос. Войцеховскі: Якби ви мали владу, то напевно зробилиб.

Українські посли: **Ви погрожуєте вулицею!**

Пос. Войцеховскі: Я не погрожував, я тільки підкреслював її вартість. Того, що я сказав про митрополита Шептицького, ніколи не відкличу. Мої твердження на всякий випадок — це не тільки моя приватна думка. Вони глибоко вбиті у свідомості всіх поляків і всіх польських ґруп на терені Малопольскі Всходнєй. Справа Йордану не така маловажна, як це українці намагаються доказати. Митрополит Шептицький зробив страшну річ. Не допустив до обряду церкви, яку признає держава, компанії польського війська, того самого війська, якому митрополит Шептицький, святий Юр і вся українська людність завдячують спромогу визнавати свою віру, того війська, що боронить кордонів над Збручем. Тут лежить траґізм положення!

„Ми, поляки, розуміємо це положення від 1918-го року, а ви, українські політики, зрозуміли його багато пізніше. Не хоче його зрозуміти митрополит Шептицький, який повинен клонити чоло перед кожною сотнею польських вояків, римсько-католицьких чи греко-католицьких, бо завдяки їх боєвій готовості, бо тільки з їх лицарської ласки, може виконувати свою владу на свому архиєпископському престолі. Не якась нехіть ані ненависть говорять через мене".

Після тієї промови, яку оплескували польські посли і на яку з другого боку гостро реаґували українці, проголосили перерву, щоб устійнити черґу промовців. Виявилося, що до слова записалося 50 послів, у тому числі 7 українців, що взяли на себе завдання відперти атаку посла Войцеховского.

„Прикре враження".

У дискусії пос. **Гофман** зачепив ураїнську справу. Він сказав між іншим:

„Мені дуже прикро, що п. Войцеховскі не захотів сьогодні відділити у своїй промові постави референта від постави посла. Не входжу в суть проблеми, якої торкнувся, але те зєдинення тих двох постатей в одній особі зробило на мені прикре враження. (Оплески українських послів). Якщо мова про схоплення української справи, то підходжу до неї зовсім інакше. Я стою на ґрунті яґайлонської ідеї, ідеї свободи й культури. Я стою на ґрунті того „леґуна", про якого згадує у своїх гарних спогадах п. премієр Складковскі, „леґуна", що не хотів пристосувати залізних прав війни, бо боровся за нашу і вашу свободу. Тут лежить розвязка національного питання у великодержавному обсязі".

„Українці не дадуться зіпхнути до ролі хуторянського чинника".

До слова прийшов посол **д-р Степан Витвицький,** що вийшов з тієї самої округи, ба навіть з тієї самої листи, що й пос. Войцеховскі. Пос. Витвицький ствердив, що уряд не має ніякої програми в українській справі. „Тож питаємо, — говорив далі — яку програму має польська більшість. На право репрезентувати ту більшість зазіхає в останньому часі комітет порозуміння польських суспільних орґанізацій у Львові, що накликує польський нарід монтувати протиукраїнський фронт, застерігаючи собі право розвязувати взаємини з українським народом. Українці не дадуться зіпхнути до ролі хуторянського чинника, бо **українська справа — це проблема з широким національним і історичним засягом.**

„Союз леґіоністів та пеовяків, що є мотором того комітету, у своїй деклярації з листопаду 1937 р. жертвує українцям винародовлення без насилля. **Українці хочуть самостійного розвитку свого культурного, господарського і суспільного життя у своїх установах.** Це природнє право українців як народу. Довкола тих установ витворилися неймовірні сплетні.

„Заявляємо, що не творимо їх як знаряддя боротьби. Не спрямовуємо їх проти держави. Посол Войцеховскі, говорячи про церкву та про митрополита Шептицького, покликав собі як найважнішого свідка п. Ґуллу. Ви, пане после, не знаєте, що ці Ґулли разом зо Станиславом Ґрабским витали в 1915 р. ген. Бобрінського. Супроти нечуваної образи, що тут сьогодні впала, **ввесь український нарід лучиться з почуттям глибокої пошани й любови для свого архипастиря.**

„Маю враження, що це не ви, пане после, підносите до свого рівня вулицю, але вулиця стягає вас. Так ви говорили як референт. Посол Войцеховскі намагається вбити клин між нас і нашого селянина. Заявляємо згідно всі, що **так подуману нормалізацію відкидаємо, як відкидаємо все, що нарушувалоб честь українського народу.**

„А що принесла нам нормалізація в обсязі діяльности уряду? Кольонізація йде далі, українські діти не можуть учитись українською мовою, переслідують українську мову і навіть у судах відбирають присягу по польськи. У день свята Йордану українські посли дістали запросини до праці в соймі".

Пос. Войцеховскі: Переборщення. В нашому громадянстві є велика пошана до вашої релігії.

Пос. Витвицький: Один староста сказав мені, що волить 10 комуністів, як одного українського націоналіста.

Пос. Бакон: Напевно жартував.

Пос. Витвицький: Пан премієр закидає нам нетерпеливість, але як ми можемо бути терпеливі в таких умовинах? Польща має велику історичну місію на сході Европи, але мені здається, що сьогодні деякі чинники роблять усе, щоб її втратити. Та всеж не тратимо віри, що правда вкінці промовить та переможе.

Нема пляну в українській справі.

Пос. **Ґанебах** (ґрупа полк. Славека), сказав між іншим: „В українській справі бракує нам плянового діяння, а це використовують шовіністичні елементи обох сторін".

Пос. **Сухоржевскі:** „Наша політика на окраїнах і наша тактика мусять служити добру держави. Збільшуймо потенціял нашої державної енерґії через державну асиміляцію національних меншин та через пошану відрубности, проміновання нашої культури, але ніколи репресіями і створюванням привілеїв. Казав колись комендант Пілсудскі у своїй промові до військових кольоністів, що не вільно нам стосувати легких і нервових засобів, що не вільно йти слідами Бісмарка чи Евлогія. Польща має перед собою довгий шлях і не можна їй з нього звернути".

Не може бути без значіння 30 відсотків меншин.

Пос. **Войтович** є тієї думки, що референт у своїй промові не прислужився польській справі. Атаку на митрополита Шептицького українське громадянство зрозуміє як атаку на себе, що нормалізації не вийде на здоровля. Ця нормалізація якби кінчила своє існування. Польська державна рація на цьмоу не зискає, бо ані для одного поляка не може бути без значіння 30 відсотків національних меншин, що хочуть будувати з нами велику Польщу.

„Адміністрація не повинна брати участи в боротьбі воюючих націоналізмів".

Посол Войтович закінчив заввагою, що те, що уряд не має програми у справі меншин, причинилося до погіршення настроїв. Польський Комітет Порозуміння мав дуже гарну ціль, тобто активізацію польського елементу, але його опанували крайні націоналістичні елементи, які вживають його для своїх цілей. Брак меншиневої програми частинно розгрішує адміністрацію. Але вона не повинна брати участи в боротьбі воюючих націоналізмів, тільки репрезентувати інтерес держави. Політику нехай робить премієр.

Москвофіли і вшехполяки.

Посол **д-р Степан Баран** відповідав пос. Войцеховскому, торкнувшися спеціяльно справи поділу, який підкреслив у своїй промові пос. Войцеховскі, тобто поділу на „русинів" та українців. За австрійських часів — говорив пос. Баран — вдалося емісарам з Росії витворити т. зв. москвофільський напрямок, що неґував відрубність українського народу і проклямував його звязок з народом російським. Союзниками москвофілів були з польського боку вшехполяки. Ендеція намагалася ґальванізувати цей москвофільський напрямок. Сьогодні пос. Войцеховскі знову пробує ґальванізувати цей завмираючий напрямок, як це робив у свому часі проф. Ґрабскі. Але повстає великий національний український моноліт, а ми в Польщі маємо саме спромогу його творити і тому не може бути мови про нашу ненависть до Польщі, бо наша доля спільна. Та ви мусите виректися спроб ділити нас на ріжні відлами, що непотрібно розпоряює замісць зосереджувати спільні сили до спільних цілей.

Пос. **Гринь Тершаковець** забрав слово після послів Ґавзи і Войнара-Бачиньского та у своїй промові виказував недостачі нашого самоврядування.

Теперішня меншинна політика „напевно не принесе користи Польщі".

Серед дальшої низки промовців справи відношення до меншин торкнувся пос. **Хоіньскі-Дзедушицкі** (поміщик з Чортківщини). Він передівсім підкреслив необхідність рахуватися з постановами конституції, які в багатьох випадках переочується. Конституція — це останній документ, на якому поклав свій підпис маршал Пілсудскі, і це наче його заповіт.

„Творці 7-мої статті конституції, що каже про недискримінування національних меншин, мали на думці, щоб цілий цей великий потенціял, яким у життті країни є національні меншини, був звязаний тісно і завжди з польською державою. **Спирати меншинну політику на тезі дискримінування прав тих меншин — це напевно не принесе Польщі користи.** Є ворожі та непримирні елементи серед меншин і тим треба виповісти безоглядну війну. Але паріясування і так збіднілих верств тієї людности причиниться тільки до штучного творення комунізму".

Проти обвинувачення українського духовенства.

Пос. **Володимир Кузьмович** у своїй відповіді пос. Войцеховскому заявив, що незгідне з правдою його твердження, начебто митрополит Шептицький субвенціонував „Діло". Щож торкається закидів, які пос. Войцеховскі поробив українському духовенству, то він зібрав кілька фактів, за яких 8 до 9 літ, і зробив з того загальний закид усьому українському духовенству. Хіба не було процесів проти римо-католицьких священиків? А всеж ніхто не робить з того висновків проти всього римо-католицького духовенства. Не можна ґенералізувати фактів та робити з того висновків.

Змінить тактику...

На закінчення забрав слово референт пос. **Войцеховскі.** Він заявив, що ніколи у своїх промовах не виступав проти українського народу, ніколи не протиставив політики польської держави політиці і змаганням українського народу. „Я критикував тільки — говорив пос. Войцеховскі — гостро і сильно політику управи греко-католицької церкви на наших землях. Ця політика шкідлива для польської держави і шкідлива теж для ваших національних починів. (Голос з українських лавок: Це вже наша річ!). Я ніколи не виступав проти греко-католицької церкви, як такої. Польська людність відноситься до тієї церкви з симпатією і любовю, як до римо-католицького костела. Тут упав закид, що я кидаю на своїх противників болото. Болота на нікого не кидаю, роблю тільки закиди політичної натури. Можу помилитися або й ні. Не боюся фрази, що це впаде на мою голову. Як хтось зробить мені закид політичної натури, то нехай він упаде на мою голову. Бажаю доброї нормалізації взаємних польсько-українських відносин. Не закидаю вам браку доброї волі, але й мені браку тієї доброї волі закидати не можна. Справа нормалізації важка. З ходу останньої дискусії в буджетовій комісії і на пленумі бачу, що ви навчилися ту нормалізацію цінити. Маю надію, що ця справа якось піде, але щойно тепер. У ваших виступах була спеціяльна метода: ви робили закиди, а ми слухали. І то було зле. Це виглядало, що там, на східних землях, завжди діються вам якісь кривди. Я зірвав з тією методою і протиставив тим закидам фактичний стан. Змініть тактику, а ми радо приступимо до річевої дискусії, до якої ми підготовані".

З усякого знання те лише нам остається, що практично вміємо використовувати. — **(Гете).**

Звичайно не захланний має маєток, лише маєток має його. — **(Пліній).**

Галя Левицька.

МИКОЛА ЛИСЕНКО

10. березня 1842 року.

(4)

— Це Міша! — крикнув Коля й, лишаючи коня, пустився бігти по дорозі.

Так, це був Міша. Він побачив Колю простоволосого, розчервонілого й у бігу вискочив з повозу. Кинулися друзі один одному в обійми й довго держалися так, без слова.

А потім дивилися на себе й дивувалися.

— Та невжеж у тебе вже вуси ростуть? — засміявся вкінці Коля й тим перервав мовчанку.

Схвилювання пройшло й розмова полилася легко й вільно.

— Ой, паничі, а чи не час нам уже до дому? — замітив Созонт.

Хлопці не завважили, що вони сидять при дорозі, що пройшло багато годин і сонце схиляється до заходу.

— Таж нам їхати яких десять верстов! — скрикнув Міша.

Сонце зайшло, коли двірські собаки дали знати, що хлопці приїхали. Кинулися до обіду. Щойно тепер почули, як зголодніли.

— Знаєш, Міша, тато й мама рішили, що після вакацій відвезуть мене в Харків. Київ, кажуть, задалеко й дорога туди така погана.

— Слухай, — перериває Міша, — ти проси, щоб перенесли тебе в Полтаву. Цеж найближче. Будемо вкупі.

— Ніколи не зміг би я перейти в Полтаву! У когоб я там вчився музики?

— Я й забув! Як же я міг забути? Я і так не міг діждатися, коли вже знов почую, як ти граєш. Скоріше кінчаймо й ходім у сальон.

За хвилину ввесь дім наповнився звуками. Мешканці позбігалися до сальону. Дивилися з подивом на дрібні пальці, що з заворотною скорістю бігали по клявішах.

Ольга Лисенко сиділа в кутку й сльози щастя блестіли в неї в очах.

— Треба написати подяку твому вчителеві, — сказала вона, коли Коля перервав. — Ти дуже багато зробив за останній рік.

Кілька днів після приїзду хлопці вибралися до Марії Василівни.

— Туди мусимо поїхати раніше за всіх! — казав Коля.

Тьотя привітала гостей, лежачи в ліжку.

— От бачите: стара я вже, немічна. Не то що колись була. Ой, не та вже твоя тьотя, що на руках тебе носила, Колічка! Та ви не думайте, що я вже зовсім сама. Довкруги молоде життя й ним я ще вмію радіти. Люба, а йди но сюди! — кликнула тьотя.

Із сусідньої кімнати вийшла молода дівчина й поклонилася хлопцям.

— Оце моя розвага — представила тьотя — це Люба. Як вона співає!...

Під вечір Люба співала народні пісні. Її чистий, дзвінкий голос так схвилював хлопців, що вони з поворотом цілу дорогу говорили про неї та про красу народніх пісень.

— В мене думка... — раптом сказав Міша.

— Що таке?

— У тебе слух неабиякий, Коля; в обох нас память добра. Чи не вартоб нам зійти коли в село й послухати пісень, що їх співають дівчата?

Коля вдарився рукою по чолі:

— Чудова думка! І як я сам не впав на неї? Але, — завагався — що скаже мама?

— Переконаємо маму, що тобі, майбутньому композиторові, треба зібрати народні мотиви.

Ще того вечора хлопці просили дозволу зійти колись у село.

Віталій Лисенко зрадів.

— Ти добрий дух Колін — сказав до Міші.

— Глядіть, щоб ви не дуже задавалися з хахлами; краще здалека від них! — наказувала мама.

Коли прийшла неділя, Міша й Коля забрали записники й під вечір зійшли в містечко. Побіля церкви стояла громадка дівчат, і до них попрямували наші хлопці. З острахом відступали дівчата.

Міша, що краще балакає українською мовою, приступив до дівчат і чемно прохав їх заспівати щонебудь. Дівчата збентежилися зовсім. Ще що вигадали! Насміхатися будуть! Чи не думають що загіяти?

— А на що вам, паничі? — відважилася вкінці спитати одна зо старших.

— Хочемо послухати ваших пісень. Може й запишемо дещо.

— Чудасія якась! — дивувалися дівчата.

— А сміятися не будете? — питались. І щойно після запевнень, що їм зовсім не до сміху, хлопці діждалися пісні.

„Ой місяцю, місяченьку" — понеслось у тихий вечір.

(Дальше буде).

З ДНЯ

ЖЕРТВЕННІСТЬ ЖИДІВ.

На конґресі жидівських учителів, що недавно відбувся в Ню Йорку, один з бесідників заявив, що за 20 останніх літ центральний жидівський комітет, що зветься „Джойнт Дистрибющен Коміті", роздав між жидів зо східньо - центральної Европи сто міліонів долярів. Бо ті жиди, говорив згаданий бесідник, найбільше виставлені на протижидівські переслідування й знищення. Колись терпіли найбільше жиди в Росії під царським пануванням, але по революції жидівську справу в Советах упорядковано. Зате тепер терплять дуже жиди в Польщі, Румунії і Німеччині. А начисляють у тих краях жидів на 6 міліонів душ. тож для тих шістьох міліонів інші жиди, переважно з Америки, зібрали на поміч за останніх 20 літ сто міліонів долярів!

ЧИ МИ МОЖЕМО СТІЛЬКИ ЗІБРАТИ?

Нераз ми ставимо собі жидів як приклад. Але, поправді сказати, ми жидам не можемо дорівняти, бо жидівська еміґрація має за собою кільканацятьсот-літню традицію; жиди накопичили багато майна в своїх руках і їм зібрати міліон далеко лекше ніж нам. Тому ми, коли навіть порівнюємо себе врядигоди до жидів, то не огірчуймося занадто, коли наші збірки в порівнянні до жидівських триста до чотириста разів менші. Беручи наш фінансовий стан, можна сказати, що та частина української еміґрації, що є свідома і бере участь у громадянськім житті, блискучо вивязується зо своїх громадянських обовязків і тим здобуває собі в нашій загально-народній визвольній боротьбі почесне місце.

„КАПЕЛЮШНИКИ".

Та всетаки, не звертаючи уваги на ту велику частину української еміґрації, що радо спішить із підмогою Рідному Краєві, є серед нас чимале число і таких, що протестують проти збірок на Рідний Край, що на сам вид, як хтось іде по збірку, червоніють зо злости наче індики й згірдливо називають тих, що йдуть по збірки, „капелюшниками", ніби тому, що до збірок уживають часто капелюхів.

ЧИ ОПРАВДАНИЙ ЇХ ГНІВ?

Чи мають вони моральне право бунтуватися проти збірок та називати згірдливими словами тих, що збирають жертви? Ні. Бо, передівсім, ті, що йдуть по жертви з капелюхом, не роблять цього для своєї користи, не збирають для себе, але на якусь народню ціль. Йдучи по збірку, в першій мірі звичайно вони самі мусять дати якусь більшу жертву. Крім того мусять наражуватися на ріжного роду неприємності, от хочби на такі іронічні назви, як „капелюшники". Вже хочби з тих причин шановні критики повинні би мати трошки більше пошани до їх роботи, і коли не можуть, чи не хочуть, дати якоїсь жертви, то бодай хай стримаються від своїх злісних завваг. Так поступанти вимагає не лише добре виховання, але й спортовий дух „фейр плей".

ДВОЯКА КОРИСТЬ ЖЕРТВЕННОСТИ.

Жертвенність фактично має двояку користь, на яку ми не все звертаємо увагу. Перша користь жертвенности є та, що гроші йдуть на певну ціль, на піддержку якоїсь української інституції, яка внаслідок гнету ворогів не має спромоги власними силами розвиватись.

А друга користь, не менша від першої, є ця, що, даючи жертву на якусь корисну ціль, дотичний громадянин взноситься понад злободенне себелюбство і тією жертвою до певної міри демонструє свій ідеалізм.

СЕБЕЛЮБСТВО И ІДЕАЛІЗМ.

На світі є чимало себелюбів, які думають тільки про себе, про свою кишеню, про свої користі і вигоди, про свій шлунок. Але ті себелюби ніколи не признаються, що вони такі, що вони поза себе не хочуть нічого знати. Зовсім навпаки: вони дуже часто на словах великі ідеалісти. Як довго про якусь ідею говориться виключно в теоретичній площині, то так довго вони завзято обстоюють ту ідею. Але коли прийде до діл, коли треба чином доказати, що любиться дану ідею, то ті себелюби відразу зміняють фронт. Вони починають мятись, викручуватись, а далі навіть злоститися, що хтось сміє їх теоретичні слова брати буквально. В таких то моментах вони висказують свої їдкі слова на адресу тих, що не тільки словами, але й ділом доказують свою любов до ідеї, і називають їх „капелюшниками".

ІДЕАЛІЗМ.

Кожний чоловік, коли він є людиною в повнім того слова розумінні, повинен мати поприч себелюбні прикмети також братолюбні, себто ідеалістичні. Тяжко вимагати від людей, щоб вони в цілості були ідеалістами, бо це булоб навіть проти природи. Природа вложила на нас уже згори певну скількість себелюбних прикмет, а то тому, щоб ті прикмети змогли кожного члена зокрема вдержати при житті. Якби чоловік був позбавлений усяких себелюбних прикмет, то він віддав би останній кусок хліба комусь іншому, а сам сконав би з голоду. Отож певна частина себелюбних прикмет чоловікові потрібна. Але тільки певна частина.

Попри цю частину себелюбних прикмет людина мусить відзначатися також братолюбними прикметами й працювати безкорисно для якоїсь іншої цілі, а також давати жертви на вищу ціль.

Ми даємо датки на вбогих, немічних, на церкву, на ріжні гуманітарні цілі. Жертвуємо і маємо жертвувати на наші потреби в Америці. Але памятаймо, що в нинішніх часах найвищою гуманітарною ціллю для нас, українців, є підмога нашим братам, що кривавляться в жорстокій неволі. Хто відмовляє на ту ціль меншої чи більшої жертви, той дає доказ, що в нього камяне серце. І можна бути певним, що те камяне серце він виявить не тільки в українських народніх цілях, але й у кожній іншій гуманітарній цілі.

ЗВІДОМЛЕННЯ

ПРО МАЄТКОВИЙ СТАН У. Н. СОЮЗУ И ОЦІНКУ ГРАМОТ З КІНЦЕМ 1937 РОКУ, ЯКЕ ПОДАЄМО ДО ВІДОМА ЧЛЕНСТВА ЗГІДНО З ВИМОГАМИ СТЕЙТОВИХ АСЕКУРАЦІЙНИХ ДЕПАРТАМЕНТІВ:

ANNUAL STATEMENT OF UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, 1937.

	Mortuary Fund	Nat'l Fund and Disability F'd	Orphans Fund	Juvenile Fund	Expense Fund	Totals
Balance from Previous Year	**$3,407,236.20**	**$84,183.52**	**$206,598.37**	**$399,019.94**	**$392,267.93**	**$4,489.305.96**
Income from January 1, 1937 to December 31, 1937.						
Membership Fees actually received		5,056.86				5,056.86
Assessments or premiums during first 12 months of membership of which all or an extra percentage is used for expense	390,348.22				112,000.29	502,348.51
All other assessments or premiums	12,969.86	20,227.56		28,265.77	14,988.53	76,451.72
Total received from members	403,318.08	25,284.42		28,265.77	126,988.82	583,857.09
Gross interest on mortgage loans less $3,230.74 accrued interest on mortgages acquired during the year	52,219.07	1,629.57	6,684.50	9,634.88		70,168.02
Gross interest on bonds $46,366.45 and dividends on stocks $99.30, less $2,957.68 accrued interest on bonds acquired during the year	36,684.70	500.00	2,235.87	3,362.50	925.00	43,708.07
Gross interest on liens and loans on certificates of members	9,938.17					9,938.17
Gross interest on deposits in trust companies and banks	1,400.58	92.79	128.13	1,310.00	631.84	3,563.34
Gross income from society's property, including $4,400.00 for society's occupancy of its own building	130,058.89		7,877.26	9,096.11	7,749.40	154,781.66
Sale of lodge supplies					2,474.00	2,474.00
Orphans Fund			8,008.58			8,008.58
Grants returned to National Fund		290.80				290.80
Returned premium on Fire Insurance					85.48	85.48
Gross profit on sale or maturity of bonds	2,767.81					2,767.81
Total Income	**$ 636,387.30**	**$ 27,797.58**	**$ 24,934.34**	**$ 51,669.26**	**$138.854.54**	**$ 879,643.02**
Amounts carried forward	**$4,043,623.50**	**$111,981.10**	**$231,532.71**	**$450,689.20**	**$531.122.47**	**$5,368,948.98**

	Mortuary Fund	Nat'l Fund and Disability F'd	Orphans Fund	Juvenile Fund	Expense Fund	Totals
Amount brought forward	**$4,043,623.50**	**$111,981.10**	**$231,532.71**	**$450,689.20**	**$531,122.47**	**$5,368,948.98**
Disbursements from January 1, 1937 to December 31, 1937.						
Death claims	169,042.74			3,160.00		172,202.74
Permanent disability claims		25,571.00				25,571.00
Surrender values	31,899.34			1,181.47		33,080.81
Dividends to members	15,288.34	932.54		571.00	4,337.73	21,129.61
Orphans Fund			16,127.70			16,127.70
National Fund		6,875.00				6,875.00
Equities transferred to Adult Class				7,530.00		7,530.00
Total benefits paid	216,230.42	33,378.54	16,127.70	12,442.47	4,337.73	282,516.86
Commissions and fees paid to deputies and organizers					13,568.32	13,568.32
Compensation of managers and agents not paid by commission for services in obtaining new insurance				1,669.50	4,954.25	6,623.75
Salaries and all other compensation of officers, trustees and committees					9,050.00	9,050.00
Salaries of office employees, No. 10				3,472.74	2,886.40	6,359.14
Medical Examiners' fees $150.00, Inspection of Risks $1,952.75					2,102.75	2,102.75
Traveling and other expenses of officers, trustees and committees					3,725.78	3,725.78
Insurance Department fees					311.00	311.00
Rent including $4,400.00 for society's occupancy of its own building					4,400.00	4,400.00
General office maintenance and expense					562.15	562.15
Advertising, printing and stationery				1,752.13	5,678.57	7,430.70
Postage, express, telegraph and telephone				290.00	1,339.76	1,629.76
Lodge supplies				85.00	3,726.55	3,811.55
Official publication				5,700.00	43,140.00	48,840.00
Legal expense in litigating claims					110.00	110.00
Other legal expenses	25.30				1,206.25	1,231.55
Furniture and fixtures					1,167.89	1,167.89
Taxes, repairs ond other expenses on real estate	78,720.07		4,792.89	4,179.42	5,700.07	93,392.45
Actuary & Statistical Services				1,026.56	3,380.43	4,406.99
Bonds of Supreme Officers					591.40	591.40
Robbery Insurance and Rent of Safe Vault					80.00	80.00
Social Security and Unemployment Taxes				127.72	441.35	569.07
Quadrennial Convention Expenses					50,338.12	50,338.12
Gross loss on sale or maturity (b) bonds	190.00					190.00
Gross decrease, by adjustment, in book value (a) Real Estate	47,995.01		2,217.23	900.00	5,000.00	56,112.24
Decrease on F. H. A. insurance mortgages over par	1,411.43					1,411.43
Total Disbursements	**$ 344,572.23**	**$33,378.54**	**$ 23,137.82**	**$ 31,645.54**	**$167,798.77**	**600,532.90**
Balance before transfers	**$3,699,051.27**	**$78,602.56**	**$208,394.89**	**$419,043.66**	**$363,323.70**	**$4,768,416.08**
Increase by transfers					571.50*	
Decrease by transfers	571.50					
Balance	**$3,698,479.77**	**$78,602.56**	**$208,394.89**	**$419,043.66**	**$363,895.20**	**$4,768,416.08**

*) This transfer results from the exchange of the old N. F. C. Certificates to new American Experience Certificates and is the surrender charge deducted from the reserve in accordance with the By-Laws.

**) Expense Fund складається з таких фондів: адміністраційного старших членів і дітей, конвенційного й фонду для обезпеки інвестицій і смертности.

SUPPLEMENTARY STATEMENT FOR THE YEAR 1937 OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

(Showing detail of Juvenile Fund, Column 4, Pages 2 and 3, of the Financial Statement)

Item No.		Mortuary Fund	Expense Fund	TOTAL
	I—Balance from Previous Year	**$ 293,123.09**	**$ 105,896.85**	**$ 399,019.94**
	II—Income			
2	All other assessments or premiums	19,457.84	8,807.93	28,265.77
12	Gross interest on mortgage loans	7,365.58	2,269.30	9,634.88
14	Gross interest on bonds and stocks less $443.88	2,465.00	897.50	3,362.50
16	Gross interest on deposits in banks	187.40	1,122.60	1,310.00
18	Gross income from Society's property	7,413.61	1,682.50	9,096.11
39	**Total Income**	**$ 36,889.43**	**$ 14,779.83**	**$ 51,669.26**
40	**Amounts carried forward**	**$ 330,012.52**	**$ 120,676.68**	**$ 450,689.20**
	III—Disbursements			
1	Death Claims	$ 3,160.00	$	$ 3,160.00
5	Surrender values	1,181.47		1,181.47
6	Dividends to members	342.60	228.40	571.00
10	Equities transferred to Adult Class	7,530.00		7,530.00
11	Total benefits paid	**$ 12,214.07**	**$ 228.40**	**$ 12,442.47**
14	Compensation of managers and agents, etc		1,669.50	1,669.50
18	Salaries of office employees		3,472.74	3,472.74
25	Advertising, printing and stationery		1,752.13	1,752.13
26	Postage, express, telegraph and telephone		290.00	290.00
27	Lodge supplies		85.00	85.00
28	Official publication		5,700.00	5,700.00
33	Taxes, repairs and other expenses on rea estate	3,406.61	772.81	4,179.42
35	Actuarial and statistical expenses		1,026.56	1,026.56
38	Social Security and Unemployment Taxes		127.72	127.72
43(a)	Gross decrease, book value of real estate	900.00		900.00
44	**Total Disbursements**	**$ 16,520.68**	**$ 15,124.86**	**$ 31,645.54**
49	**Balance**	**$ 313,491.84**	**$ 105,551.82**	**$ 419,043.66**

DISTRIBUTION OF ASSETS AND LIABILITIES

(in Juvenile Fund, Column 4, Page 5 showing the Mortuary and Expense Funds)

		Mortuary Fund	Expense Fund	TOTAL
(a)	Total Ledger Assets per "Balance"	$ 313,491.84	$ 105,551.82	$ 419,043.66
(b)	Add total interest and rents due and accrued	2,829.12	610.75	3,439.87
(c)	Add all other non-ledger assets	49.36	23.25	72.61
(d)	Gross Assets	**$ 316,370.32**	**$ 106,185.82**	**$ 422,556.14**
(e)	Deduct Assets, not admitted	18,309.49	.55*	18,308.94
(f)	Total Admitted Assets	**$ 298,060.83**	**$ 106,186.37**	**$ 404,247.20**
(g)	Total unpaid claims and other current liabilities	15.78	10.54	26.32
(h)	Reserves	40,143.00		40,143.00
(i)	Total liabilities and reserves	**$ 40,158.78**	**$ 10.54**	**$ 40,169.32**
(k)	Unassigned funds	257,902.05	106,175.83	364,077.88
(l)	Total to balance	**$ 298,060.83**	**$ 106,186.37**	**$ 404,247.20**

* **Please Note:**—This item of 55¢ represents amortized value of bonds over book value in Expense Fund, which is added to Gross Assets.

LEDGER ASSETS

Book value of Real Estate	$1,174,208.84	$
Mortgage Loans on Real Estate, first liens, $1,390,307.29; other than first liens, $1,200.00	1,391,507.29	
Liens, loans or other credits on certificate of members	490,191.00	
Book value of Bonds, $1,431,776.03; Stocks $13,285.00	1,445,061.03	
Deposits in trust companies and banks not on interest $144,019.16; on interest $123,428.76	267,447.92	
Total Ledger Assets		**4,768,416.08**

NON-LEDGER ASSETS

Interest due, $5,225.52 and accrued, $11,772.89 on Mortgages	$ 16,998.41	$
Interest due, $36,937.38 and accrued, $7,935.89 on Loans to Certificate holders	44,873.27	
Interest accrued on bonds not in default	15,915.43	
Interest accrued in Banks	507.38	
Rents and interest accrued	1,654.00	
Total interest and rents due and accrued		**79,948.49**
Assessments actually collected by subordinate Lodges and not yet turned over to Supreme Lodge		1,993.58
Printing Plant	19,630.05	19,630.05
Gross Assets		**$4,869,988.20**

DEDUCT ASSETS NOT ADMITTED

Deposits in suspended banks	908,59	
Book value of bonds over amortized or investment value	18,495.19	
Book value of stocks over market value	10,632.60	
Interest due and accrued on mortgage loans in default	6,322.43	
Liens, loans or other credits in excess of net value of individual certificates	9,288.00	
Printing Plant	19,630.05	
Book value of mortgage loan other than first lien	1,200.00	81,098.86
Total Admitted Assets		**$4,788,889.34**

LIABILITIES, RESERVES AND UNASSIGNED FUNDS.

Death benefits due and unpaid	$ 5,344.80	
One death claim incurred in the current year not reported till 1938	1,000.00	
Total Claims		$ 6,344.80
Salaries, rents, expenses, commissions, etc., due or accrued	5,005.56	
Estimated amount due or accrued for taxes	5,204.15	
Advance assessments or premiums	3,252.96	
Rents from Real Estate paid in advance	954.50	
Orphans Fund (in trust for beneficiaries under age)	209,611.86	
National Fund (not for insurance purposes)	2,962.05	
Reserve for dividends to members	50,000.00	276.991.07
Total Unpaid Claims and Other Current Liabilities		**$ 283,335.88**
Reserve for protection of certificate (N. F. C. 4% & American Experience 3½% and Standard Industrial 3½%)	2,498,321.00	
Special and contingency reserves	20,000.00	2,518,321.00
Total Liabilities		**$ 2,801,656.88**
Unassigned Funds		1,987,232.46
Total to Balance with Admitted Assets		**$ 4,788,889.34**

EXHIBIT OF CERTIFICATES

	Number	Amount
Benefit certificates in force December 31, 1936	31,297	$21,064,448.80
Benefit certificates written during the year	2,814	1,765,141.05
Benefit certificates revived during the year	1,814	1,358,130.49
Benefit certificates increased during the year		*1,026,860.49
Totals	35,925	$25,214,580.83
Deduct terminated, decreased on transferred during the year	4,144	2,788,451.03
Total benefit certificates in force Dec. 31, 1937	31,781	$22,426,129.80
Benefit certificates terminated by death during 1937	220	175,868.00
Benefit certificates terminated by lapse reported during 1937	3,924	2,612,583.03

* This figure represents the increase of death benefit of Class 1 Certificate to $500.00.

EXHIBIT OF DEATH CLAIMS

	TOTAL CLAIMS	
	Number	Amount
Claims unpaid December 31, 1936	3	$ 1,679.54
Claims reported during the year	220	175,868.00
Totals	223	$177,547.54
Claims paid during the year	215	172,202.74
Balance	8	$ 5,344.80
Claims unpaid December 31, 1937	8	$ 5,344.80

EXHIBIT OF PERMANENT DISABILITY CLAIMS

	TOTAL CLAIMS	
	Number	Amount
Claims reported during the year	683	$25,571.00
Totals	683	$25,571.00
Claims paid during the year	683	$25,571.00

VALUATION BALANCE SHEET AS OF DECEMBER 31, 1937

as filed with the Illinois Insurance Department

(Including Juvenile Fund)

Total Admitted Assets	$4,788,889.34
Less—Assets of General and Expense Funds	757,774.20
Admitted Assets of Mortuary Funds	**$4,031,115.14**
Certificate Reserve—Adult	$2,458,178.00
Certificate Reserve—Juvenile	40,143.00
Claims and Accrued Liabilities	66,025.91
Reserve for Contingencies	20,000.00
Total Liabilities	$2,584,346.91
Margin of Safety to Certificateholders	1,446,768.23
Total	**$4,031,115.14**
The ratio of admitted assets to total liabilities at December 31, 1937 was	156.0%
The ratio of actual death losses to the expected deaths of the mortality tables for the year 1937 was	72.7%
The rate of interest earned on the benefit funds during the year 1937 was	4.9%

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ:

М. Мурашко, головнип предсідник

Г. Герман, заст. гол. предс. **Марія Малевич,** заст. гол. предс.

Р. Слободян, гол. фін. секр.-кас. **Д. Галичин,** гол. рек. секр.

—Івасю, як не зїш зупи, то зараз закличу коминаря!

—Добре, мамусю, може він зїсть цю зупу!

—Що є найстрашнішим наслідком алькоголю?

—Це, що можна нинішній світ побачити подвійно!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НА МОГИЛУ БЛ. П. О. Е. СИДОРЯКА.

Вістка, що не стало між живими о. Евстахія Сидоряка, покрила сумом наше громадянство в Сиракюз, Н. Й. І думаю, що всюди, де знали покійника, згадують тепер його память з пошаною.

Покійний о. Сидоряк був зразковим священиком-громадянином. Це відійшов передчасно в могилу правдивий народній працівник, правдивий український патріот. Ми втратили людину, що вміла сталити характери, що вміла зміцняти в наших душах любов до Бога і до свого народу. Завжди милий і лагідний. Завжди склонний потішити в смутку, розрадувати. Всі ми памятаємо добре золоті слова покійника, оті його високо патріотичні реферати, що їх виголошував на наших народніх святах в часі 7-літнього побуту в нашій громаді. Памятаємо його мужню поставу в 1900 році, в часі польської „пацифікації" в Галичині. І те, що він подав тоді до американської преси про кривди, які заподіяла Польща нашому народові в старім краю. На ті слова обізвався був аж сам польський амбасадор, але потім замовк, як одержав вдруге відповідь в американській пресі.

І в церковних наших справах поводився покійник завжди достойно й гідно. Завсіди щедро жертвував на край у першу чергу сам, а потім накликував постійно інших до такої жертвенности. Завжди допомагав щиро кожній народній справі, як у Рідному Краю так і тут в Америці. Залишив прекрасну памятку в нашій громаді: започаткував у церкві збірки на фонд місцевої української школи, яка має повстати. В часі свого побуту в громаді зібрав на це поважну суму, і того громада ніколи не забуде.

І не можна не згадати за родину покійника: за дружину, синів і донечку, що також були такого духа, що й покійник. І дай, Боже, щоб залишилися далі такими благородними і патріотичними, як ним був покійний о. Е. Сидоряк.

Гавриїл Туркевич,
Сиракюз, Н. Й.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Святочний концерт.

В неділю, 6-лютого ц. р., заходами місцевого відділу Союзу Українок відбувся в Рочестері, в новій салі, концерт у честь замученої геройки Ольги Басарабової. В 3 год. попол. зібралась публика на панахиду, яку відправив о. В. Турула при участи всіх членниць і свідомого громадянства. В часі панахиди співав хор під проводом дяковчителя М. Сокільського. В церкві в часі панахиди стояла також символічна могила, прибрана національними прапорами. По панахиді всі удались на святочний концерт до великої галі.

Першу концертову точку виконала українська банда під проводом молодого диригента В. Поповича, відігравши український національний гимн. Опісля предсідниця, пані Бігун, офіційно відкрила свято коротко, але ядерною промовою, в якій пригадала життя покійної Ольги Басараб та її мученичу смерть, яка її постигла в польській тюрмі.

В дальшій програмі хор „Боян" під управою п. М. Сокільського відспівав кілька українських пісень, які публика нагородила оплесками. Довгу і гарну деклямацію власного укладу про геройку Ольгу Басарабову віддеклямувала пані Ева Гирула. Нею вона глибоко зворушила публику і дістала за те рясні оплески. Також гарні були деклямації дітей п. Романа Дмитрова, які були виголошені з чуттям і дуже доброю українською мовою. Дуже милою несподіванкою була гра на піяні і спів дружини отця пароха, пані Турули, яка, хоч хора, то проте почувалася до обовязку своїм виступом пошанувати память незабутньої геройки.

Головним промовцем був о. Турула. Він представив обширніше трагічне життя Ольги Басарабової, яка своєю характерністю, працею і посвятою стала взірцем для українського жіноцтва. Опісля молодечий хор під управою п. Сокільського відспівав кілька пісень. Хор вивязався дуже добре і дістав рясні оплески. Грою на піяні пописувалася Катерина Гунька. Сольо „Зійду на гору" відспівала Катерина Федоришин. У дальшій програмі скрипкове сольо відіграли дві сестри: Катерина й Оля Дорофей. Публика нагородила їх оплесками. З чуттям деклямували ученики парохіяльної школи: Й. Хомин, М. Мельник і Ванда Віткович. На кінці програми молодечий хор іще раз відспівав разом з публикою український національний гимн. Предсідниця пані Бігун сердечно подякувала всім присутнім і висказала певність, що наша суспільність чимраз більше буде засвоювати собі ті ідеї, якими жила і за які померла Ольга Басараб.

За уряд м. в. Союзу Українок:
Анастасія Бігун, предс.;
Анна Мазурик, секр.;
Ева Гирула, касієрка.

ВИЗНАЧИВСЯ... НА ЛАВІ ОБВИНУВАЧЕНИХ.

Микола Крестінський, бувший перший заступник комісаря заграничних справ, Максима Літвінова, а нині один з 21 бувших совєтських лідерів, призначених Сталіном на розстріл під закидом шпигунства й саботажу, а на ділі за те, що не погоджувалися з особистою політикою московського диктатора.

У гостині старша панна питається свого сусіда:

— На кілько літ оцінилиб ви мене?

— Личко маєте, пані, як вісімнацятилітня дівчинка.

Стара панна всміхнулася щасливо, а сусід говорив далі:

— Усміх маєте, пані, як 17-літня дівчина, голос як 14-літній підросток, отже разом 49 літ...

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На народні цілі.

В неділю, 27 лютого ц. р., відбулося в укр. прав. церкві в Ню Йорку вінчання п. Гриця Михальчука, діяльного члена в парохії і в братстві св. Володимира, з панною Даркою Паланюк. У часі весільної забави, що відбулася в парохіяльній салі, гості не забули і за народні цілі та зібрали між собою $16.25, які вислано через Обєднання по половині на визвольну боротьбу і Рідну Школу. Зложили по $1: о. Л. Весоловський, М. Сербенський, Т. Скульський, Г. Михальчук, Й. Маюк, І. Гудима, І. Лантвіт, М. Євуш, К. Шпак, В. Ясінський, М. Близнак; по 50 ц.: М. Ясінська, К. Милещук, Т. Гарачай, М. Дзюма, І. Мартинович, М. Дутко, Е. Барановська, О. Давидовський, І. Драґан; решта дрібними.

М. Близнак.

АРНОЛД, ПА.

З забави на Рідну Школу.

З нагоди 55-літної річниці уродин гром. Павла Боднара арнолдське сестрицтво при укр. прав. церкві влаштувало йому 13 лютого ц. р. несподівану забаву. Тостмайстром був гром. П. Зілінський. Серед забави і бажань гості не забули і про Рідну Школу та зложили на ту ціль $8.78, які вислано через Обєднання. Жертвували по $1: П. Боднар, П. Пастерняк; Е. Попів 75 ц.; по 50 ц.: І. Різник, М. Земледух, І. Диркач, В. Сопків, А. Лобур, Т. Колодій, О. Івачишин, П. Зорила, І. Сорока, І. Лобур, П. Зілінський; Ксеня Попович 53 ц.

Ілля Різник.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

На Рідну Школу.

Український Жіночий Амер. Дем. Клюб у Перт Амбою уладив 13-го січня ц. р. в Українськім Народнім Домі вечір прощання старого року. На той вечір зійшлося чимало членниць і членів Укр. Амер. Дем. Клюбу, а також гостей. Предсідниця Жіночого Клюбу, Марія Маслій, відкрила вечір молитвою „Отче наш". А заки присутні приступили до споживання вечері, яку приготували жінки на прегарно прибраних столах, за традицією наших батьків відколядовано коляду „Бог предвічний".

Хоч є нераз за те ріжні закиди, то члени і членниці обидвох вище згаданих клюбів почуваються християнами і не забувають та не стидаються традиції прапрадідів. Вечір переплітано ріжними нашими колядами та промовами.

Іван Ходань, предс. чоловічого Клюбу, покликав до слова отсих громадян: І. Ґелету, А. Пащина, В. Дзюбака, В. Яричевського, А. Яричевського, Василя Космину (ст.), Т. Пізнака, П. Маника та В. Дригинича. В. Дригинич у своїй промові не забув згадати про Рідний Край, а спеціяльно про Рідну Школу, котру наші відвічні вороги стараються змести з лиця землі, і просив присутніх зложити на ціль Рідної Школи хочби найменшу жертву. Збіркою занялися П. Чижик і А. Петрів. Зложили по $1: В. Дригинич; по 50 ц.: В. Космина (ст.), Т. Терефенко; по 25 ц.: В. Попаца, О. Парляк, І. Чижик, І. Чабрак, Т. Пізнак, А. Яричевський, Н. Марків, Л. Лячишин, А. Машковіта, З. Сова; решта дрібними датками. Разом $7.25. З каси жіночого Клюбу доложено $2.75, отже загальна сума була $10, котру вислано через Обєднання до Рідного Краю на Рідну Школу.

Т. Пізнак.

МЕНВІЛ, Р. АЙ.

Коляда 11-го відділу МУН.

Колядували члени відділу. Зложили по $1: Український Громадянський Клюб, П. Кулик, Ю. Ясінчук, І. Задорожний, П. Гричух; по 50 ц.: М. Намака, Ю. Бурак, О. Намака, І. Топоровський, Т. Намака, А. Іванова-Шевчук, С. Шевчук, Т. Заходник, М. Іжовський, М. Савіцький, М. Якубів, П. Павлишин, А. Янович, П. Тиняк; по 25 ц.: М. Кльован, М. Якимчук, Л. Лочіс. Разом $12.75.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

Центральний Комітет Українських Національних Organізацій м. Ню Йорку переслав через центральну управу ОДВУ $50 на визвольну боротьбу, як чистий дохід з святочної академії, присвяченої 22-му січневі 1919 року.

БРІДЖТОН, Н. ДЖ.

На Народню Лічницю.

Товариство „Запорозька Січ", від. 347 У. Н. Союзу, виасиґнувало з каси, згідно з ухвалою місячних зборів, $25 на „Народню Лічницю" у Львові.

Г. Тимчій, секр.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ГОЛОВАЧ, КОТРОМУ ГРОЗИТЬ РОЗСТРІЛ.

Алексей І. Риков, бувший премієр большевицького уряду, нині поставлений Сталіном на суд як обвинувачений за ріжні злочини, за котрі уряд домагається на нього присуду смерти. Сталінівський прокуратор каже, що Риков був причетний до заговору на життя „самого" Сталіна.

WPA НАПРАВЛЯЄ СТАТУЮ СВОБОДИ

Звиш пятьдесять років велична зелена богиня Свободи витала кожного мандрівника, котрий приїздив в Америку дорогою через нюйорську пристань.

Коли 1886 року покладено статую на острові Бедло, — цей дарунок французького народу для вшанування високих ідей, які зродились у свободній Америці — вона була блискуча та ясна, наче новий мідяний цент. Камінний і бетоновий фундамент, на котрім вона спочивала, був сильний і кріпкий. Її зверхні рами зостали були свіжо помальовані для охорони від ржавіння. Землю кругом фундаменту піднесено для надання показного виду.

Відтоді пів століття минуло. 1936 року богиня була також само жива духом, як 1996 р. Але її краса почала блідну ти. Пятьдесять років вона боролася з сильними вітрами та наприсками солоної води Нюйорського заливу, мокла під час літніх злив і зимових заверюх та сніговиць; виставлена на осади диму і саджі з комінів фабрик і кораблів. Її мідяно-блискуча одіж перемінилась у темно-зелену краску, фундамент захитавсь, а скляні плити у її величезній похідні потовклись. Понищились хідники на її підніжжі. Була небезпека, що згодом статуя може завалитись.

Щоби привести її до порядку, Адміністрація Поступу Праці звернулась для тої цілі ціду залогу робітників. Ці люди, це майстри за своїм фахом, а саме: мулярі, каменярі, малярі, ковалі, робітники шляхів. Їх узяв заряд WPA з допомогового списку міста Ню Йорку. Вони взялися за свої обовязки зо знанням, здобутим довгими досвідами.

Помрачену зелено-мідяну оболну статуї не стерто, бо таке покриття це окис, що, відмінно як ржа на сталі, хоронить метал зверха. Одначе крім того богиню мито і чищено з середини і знадвору, а її послаблені чи поломані частини направлено або заступлено новими.

Найбільша праця коло статуї це малювання її середини. За пятьдесять років, відколи вона стоїть у Нюйорській затоці, її середину мальовано дванацять разів. Тепер усю ту фарбу випалено. Всі бальки і підпори покрито цинковою червоною фарбою, а опісля цілу середину покрито алюміновою фарбою.

Побудовано нові сходи знизу на камінне підвищення, прикріплено сходову клітку, що веде догори на обсерваторську вежу; змінено рамя, котре роками було закрите перед відвідувачами через ослаблені підпори, змінено електричну лямпу на пятьдесять тисяч волт, що з походні світлом вказує дорогу кораблям і літакам, та заложено нові шиби до самої походні.

Каменярі занялись поправою підніжжя. Увесь старий бетон зпоміж каміння викинено і всі споєння заповнено свіжим цементом. Місце кругом стіп богині обложено грубою мідяною бляхою, щоб дощ не затікав у середину фундаменту, та вкінці всю землю довкола статуї виправлено, а саме збудовано нові хідники, насаджено деревини й обсаджено живим плотом, а також покладено більше лавок для вжитку оглядачів.

Праці ще не скінчено, але на весну малий острівець Бедло безперечно буде місцем краси в Нюйорськім заливі, а його славна статуя зможе сміло постояти багато років, держачи вгору світло як символ американської свободи.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(99)

Три осталі члени гурта, себто Джейн, Тибс і Бравн, пустилися далі в дорогу, в напрямі невідомої цілі, яка могла врятувати їх, або запровадити у безвісті. Та всетаки вони йшли, бо стояти на місці не було змислу. А за ними слідкував увесь час підступний кавуру. Наче кіт підкрадався він нераз до них дуже близько, не спускаючи ні на хвилю своїх очей з Джейн.

Та в той час, коли жорстокий кавуру гострив свої зуби на дружину Тарзана, сам Тарзан, здається, був безрадний, щоб їй помогти. Нкіма ніяк не могла собі пригадати місця, де вона здибала листа. Вкінці Тарзан попав на плян: він сказав Нкімі, щоб вона пробувала попровадити його в тім напрямку, в якім вона здибала листа. Нкіма радо згодилася.

Тарзан дав приказ вазірам іти далі в сторону оселі кавуру. Колиб одначе вони натрапили на перешкоди, то хай тоді заждуть на нього. Він сам пустився в нетри за Нкімою. Дивним дивом Нкімі було далеко лекше здибати шлях до того місця, де зо своїм товариством ночувала Джейн, ніж розказати Тарзанові, де воно знаходилося.

По недовгому часі Тарзанові вдалося відшукати бажане місце. Вибираючи напрямок, він з цілої сили кинувся в нетри. Ще може ніколи в житті він не був у такому поспіху як тепер. Він боявся, щоб його Джейн не сталося чого злого. Те, що він сам наражався кожної секунди на небезпеку, не входило в рахубу. В поспіху він зовсім забував про себе.